

Nr. 5. Maj 2002

Hørings sag - Gensidig anerkendelse af bødestraffe

45. Selskabstømning - Skyldnersvig - Advokater - Betinget straf - Rettighedsfortabelse - Langvarigt sagsforløb - Menneskerettigheder - Konfiskation med eller uden moms - Sagsomkostninger - Navneforbud
46. Menneskerettigheder - Beskyttelse af retten til livet - Undersøgelse for lukkede døre - Erstatning - Engelsk sag
47. Langvarig sagsbehandling - Menneskerettigheder - Engelsk sag med komplicerede ankeforhold ?
48. Edition - Fremadrettet
49. Straffuldbyrdsloven - Prøveløsladelse
50. Færdselsloven - Hastighed - Afstand til forankørende - Beviser - Provida-anlæg
51. Færdselsloven - Generhvervelse af kørekort
52. Samfundstjeneste - Spritsag - Bopæl i udlandet
53. Straffuldbyrdselse - Enerumsanbringelse - Ombudsmanden
54. Erstatning - Godtgørelse efter erstatningsansvarslovens § 26, stk. 2 - Ulovlig frihedsberøvelse

Domspraksis og andre nyttige oplysninger - Internettet

LANDSFORENINGEN AF BESKIKKEDE ADVOKATER

Landsforeningens bestyrelse:

Thomas Rørdam
formand, København

Mogens Juhl
Odense

Michael Abel
Holbæk

Karen Marie Dyekjær
Esbjerg

Hans Kjellund
Århus

Mona Martens
Aalborg

Niels Forsby
næstformand, København

Sven-Erik Poulsen
København

Ansvarshavende redaktør:

Elsebeth Rasmussen

Oplagstal: **1100**

Formandens adresse:

Postbox 9017, 1022 København K

Telefon 3312 4540
Fax 3393 4540

Gang i butikken – Konsekvensen af de mange lovforslag.

Et medlem af oppositionen, Vernersen (S), har spurgt Justitsministeren om pladsmanglen i arresterne vil øges som følge af regeringens kriminalpolitik.

Af svaret den 16/4 på spørgsmål S 1543 fremgår bl.a., at lovforslaget om skrærpelse af straf for voldtægt, vold, biltyveri m.v. vil indebære forøget behov for pladser i kriminalforsorgens institutioner:

"Når lovforslagenes fulde virkninger er slået fuldt ud igennem i år 2007, skønnes det øgede pladsbehov at være på ca. 209 åbne og ca. 123 lukkede fængselspladser.

I 2003 antages lovforslagene isoleret set at medføre et øget kapacitetsbehov på ca. 137 åbne og ca. 78 lukkede pladser.

Forslagene skønnes i 2003 at medføre merudgifter for kriminalforsorgen til drift på ca. 80 mio. kr. stigende til 124 mio. kr. i 2007.

I 2003 forudsættes det, at den lukkede kapacitet midlertidigt findes i kriminalforsorgens eksisterende bygningsmasse, mens der skal etableres midlertidig åben kapacitet svarende til ca. 90 mio. kr.

Der knytter sig imidlertid en række usikkerheder til vurderingen af den reelle merbelastning for kriminalforsorgen som følge af de foreslåede lovændringer."

Derfor vil man gennemføre en analyse af det reelle behov for yderligere kapacitet i Kriminalforsorgen.

Justitsministeriet
Civil- og Politiafdelingen

Østergade 16
12. april 2002
ER/bn

Vedr.: J.nr. 2001-165-0288. Forslag til rammeafgørelse om anvendelse af princippet om gensidig anerkendelse af bødestrafte.

Justitsministeriet har med skrivelse af 2/4 2002 anmodet om en udtalelse om ovennævnte forslag.

Forslaget har været forelagt bestyrelsen ved bestyrelsesmøde den 10/4 d.å.

Foreningen henleder opmærksomheden på, at hverken niveauet for bødestrafte, anvendelse af forvandlingsstraffe eller mulighed for at afsige udeblivelsesdomme er harmoniseret i de europæiske lande, hvorfor foreningen ikke kan tiltræde, at man opgiver de sikkerhedsgarantier, der pt. findes i forbindelse med fuldbyrdelse af udenlandske domme.

På bestyrelsens vegne
Elsebeth Rasmussen

Landsforeningens Meddelelse 45/2002

Selskabstømning - Skyldnersvig - Advokater - Betinget straf - Rettighedsfortabelse - Langvarigt sagsforløb - Menneskerettigheder - Konfiskation med eller uden moms - Sagsomkostninger - Navneforbud

Straffelovens § 56 og § 283, Retsplejelovens § 31 og § 139, Den Europæiske Menneskerettighedskonventions art. 6

Advokat A havde nogle måneder i 1993 formelt stået for et selskab, der opkøbte overskudsselskaber med skatter på 16 mio. kr. Hans udbytte var efter den endelige påstand 507.000 kr. i løn og anvisningsprovision. I byretten i 1999 idømt ubetinget fængsel i 2½ år og rettighedsfrakendelse. Ankede sammen med hovedmanden S, der

*imidlertid blev forhindret i at komme til Danmark. A's sag blev i 2002 som tilståelses-sag afgjort med **betinget** fængsel i 1½ år (dissens for betinget 1 år), frifindelse for retlighedsfrakendelse. A blev frifundet for den del af konfiskationen, der udgjorde moms. Endelig blev sagsomkostningerne for byretten reduceret til halvdelen. Sagens tidsmæssige forløb indebar imidlertid ikke en krænkelse af EMK artikel 6. Sidst i referatet kendelse om navneforbuddet, der blev opretholdt under ankesagen.*

Ø.L. 22. afd. a.s. nr. S-2246-99, 22/2 2002

Advokat A var sammen med en nu i England bosiddende S tiltalt for skyldnersvig af særlig grov beskaffenhed, straffelovens § 286, stk. 2, jfr. § 283, stk. 1, nr. 3, jfr. delvis § 23, ved for A's vedkommende i perioden april - september 1993 i 170 tilfælde i nogle nærmere opregnede selskaber at have unddraget beløb, der var afsat og tilstede til betaling af selskabsskatter, hvorved selskaberne/statskassen led eller havde en væsentlig risiko for formuetab.

De samlede skatter udgjorde i alt 331,4 mio. kroner. A var subsidiært tiltalt for en række bestemmelser i aktieselskabs- og anpartslovene om betryggende formueforvaltning.

Begge var endvidere tiltalt for overtrædelse af straffelovens § 296, stk. 1, nr. 3, ved i de nævnte selskaber at have overtrådt reglerne om udbetaling af udbytte, idet de i september 1992 og 1993 formelt traf beslutning om udlodning af udbytte med i alt 1.232,6 mio. kroner ned til den lovpligtige mindstekapital i selskaberne, uagtet at der heller ikke på dette tidspunkt var sket eliminering eller udskydelse af selskabsskatterne, som i alt udgjorde 331,4 mio. kroner, og endelig overtrædelse af selvfinansieringsforbuddet i henholdsvis aktieselskabslovens § 115, stk. 2 og anpartslovens § 49, idet de ved erhvervelsen af selskabernes aktier eller anparter lod selskabet stille egne midler til rådighed eller sikkerhed i forbindelse med erhvervelsen.

Det fremgik af byretsdommen på 151 sider bl.a., at A var blevet indsat i ledelsen af S's moderselskab i april og maj 1993, men S bevarede reelt kontrollen over selskaberne.

Af provenuet ved købet af selskaberne blev anvendt ikke under 7 mio. kr. til private udgifter for S og 11 mio. kr. til selvstændige formidlere af overskudsselskaberne. Der blev imidlertid også brugt ca. 5,4 mio. kr. til køb af containere til en samlet angivet købesum på ikke under 2,7 milliarder kroner.

I februar 1999, over 2 år efter det oprindelige anklageskrift, præciserede anklagemyndigheden, at A's bistand var begrænset tidsmæssigt til april - september 1993.

Dette bevirkede, at skyldnersvigtiltalen blev begrænset til 13 selskaber (og dermed skatter til et beløb på 16 mio. kr., jfr. nedenfor om byrettens præmisser.)

Byrettens sagsfremstilling og præmisser vedr. S udelades i videst muligt omfang i det følgende, da sagen stadig er verserende som ankesag, efter at S i byretten blev idømt 7 års fængsel, men har problemer med at komme ud af England på grund af en der verserende sag.

De tiltalte gjorde gældende, at skatten var blevet elimineret gennem nogle leasingarrangementer, og at de ikke havde forsæt til at påføre skattevæsenet tab, idet S sørgede for betaling af de skatter, som ikke lovligt kunne udskydes og elimineres. Det blev også subsidiært gjort gældende, at forholdet måtte henføres ikke under skyldnersvig, men skattesvig efter § 289, der har en lavere strafferamme.

Endelig blev EMK art. 6 påberåbt. Anklageskriftet vedrørte forhold i 1993, anklageskriftet var dateret december 1996, og der faldt dom i byretten i juni 1999.

Særligt for A blev det gjort gældende, at hans deltagelse i moderselskabets ledelse var formel. Han skulle alene lægge navn til, men tog ikke selvstændigt initiativ til forhandling om eller indkøb af selskaber. Han havde ikke indblik i moderselskabets forskellige konti, og andre rådgivere, herunder en advokat og en revisor, sagde god for koncernen og tilkendegav ingen betænkeligheder ved måden at erhverve selskaberne.

Han havde ingen anledning til at tvivle på, at skatteelimineringen efter "Madeira-modellen" kunne gennemføres. Han havde fået almindelig løn i ansættelsesperioden. Kun en anvisningsprovision excl. moms på kr. 280.700 kunne efter forsvarernes opfattelse i givet fald konfiskeres.

Byretten fandt, at S og A havde begået skyldnersvig ved gennem ulovlig selvfinansiering at erhverve selskaberne. Med hensyn til skatteelimineringen fandt byretten dog (dommen side 139):

"Uanset at det ved bevisførelsen er sandsynliggjort, at containerne ikke eksisterede, finder retten, at der ikke er ført fuldt tilstrækkeligt bevis for, at tiltalte vidste eller måtte indse dette."

Men retten fandt, at det ikke var tilsigtet at opnå et reelt ejerskab til containerne, og at arrangementet var ganske uden erhvervsmæssig realitet og måtte anses indgået pro forma. S måtte derfor indse, at arrangementet ikke kunne danne grundlag for skattemæssige afskrivninger.

Det var skyldnersvig - ikke skattesvig.

A var ved sin tiltrædelse blevet gjort bekendt med koncernens struktur og konceptet for opkøb og skatteeliminering, herunder at de indkøbte selskaber var uden aktivitet og indtjeningsmuligheder, og at formålet med opkøbene alene var at tilegne sig midlerne afsat til betaling af skat. Retten forkastede hans forklaring om, at han ikke havde sat sig ind i koncernens likvide beredskab, og fandt ham skyldig i forsætlig overtrædelse af forbuddet mod selvfinansiering.

Retten forkastede hans forklaring om, at han ikke havde foretaget selvstændige undersøgelser eller udregninger af hvilke beløb, der skulle anvendes til investeringer for at udskyde og eliminere skatterne.

A måtte i lighed med S have indset, at det ikke var realistisk at gennemføre "Madeira-modellen", derfor havde han gjort sig skyldig i medvirken til skyldnersvig. Han havde haft adgang til papirerne vedr. containerne og kunne se, at moderselskabet ikke betalte nogen købesum, men alene honorarerne på få promille af denne, og at moderselskabet hverken rådede over containerne eller modtog indtægter eller havde nogen økonomisk risiko ved investeringen.

A blev derfor udover selvfinansiering og skyldnersvig også fundet skyldig i overtrædelse af straffelovens § 296, stk. 1, nr. 3, i forbindelse med de formelle udlodninger i september 1993.

Kriminaliteten var begået og sløret gennem komplekse transaktioner og selskabskonstruktioner, herunder i udlandet, og havde krævet omfattende efterforskning. Sagens tidsmæssige udstrækning udgjorde ikke en krænkelse af EMK art. 6.

A's medvirken til S's omfattende og systematiske skyldnersvig havde omfattet dispositioner, hvorved statskassen påførtes eller blev forsøgt påført tab på omkring 16 mio. kr. Som følge heraf - uanset A's mindre personlige vinding - måtte det henføres under § 286, stk. 2. Straffen blev fastsat til fængsel i 2 år og 6 måneder, der hverken helt eller delvist kunne gøres betinget.

Der skete rettighedsfrakendelse, både som advokat og som deltager i selskaber m.v. indtil videre. A havde fået udbetalt i alt kr. 675.000 i løn og anvisningsprovision. Hele beløbet blev konfiskeret i medfør af straffelovens § 75, stk. 1.

Han slap til gengæld for at bidrage til anklagemyndighedens brug af ekstern revisionsbistand med 4½ mio. kr., idet tiltalen mod ham først i februar 1999 blev præcise-

ret. Derfor blev forsvarersalæret også begrænset til 1 mio. kr., mens resten blev udredt af statskassen.

Begge ankede med påstand om frifindelse, men S havde som ovenfor nævnt problemer med at komme ud af England, så sagen blev udsat nogle gange. Da A mødte i retten d.å., var hans endelige påstand **formildelse**, herunder navnlig således, at straffen blev gjort betinget, ligesom han påstod sig frifundet for rettighedsfortabelsen. Disse to påstande tilsluttede anklagemyndigheden sig.

A påstod sig endvidere frifundet for påstanden om konfiskation. Anklagemyndighedens endelige påstand herom var betaling af kr. 507.132.

Endelig påstod A sig frifundet for betaling af sagsomkostninger for byretten, subsidiært nedsættelse af det idømte beløb.

A's tilståelse blev lagt til grund (kun gengivet i retsbogen, ikke i dommen).

Landsretten udtalte herefter:

"Straffen fastsættes efter de af byretten citerede bestemmelser, for så vidt angår straffelovens § 283, stk. 1, nr. 3, tillige til dels efter straffelovens § 21.

Samtlige voterende finder ikke, at sagens tidsmæssige forløb indebærer en krænkelse af Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 6.

2 voterende finder, at straffen passende kan fastsættes til fængsel i 1 år. Disse voterende har ved straffastsættelsen navnlig lagt vægt på tiltaltes relativt kortvarige og mere underordnede rolle i sagsforløbet samt den tid, der er gået, siden forholdene blev begået.

4 voterende finder, at straffen bør fastsættes til fængsel i 1 år og 6 måneder. Disse voterende er på den ene side enige i, at der skal tages hensyn til den tid, der er gået, siden forholdene blev begået, men har på den anden side navnlig lagt vægt på, at tiltalte, der er advokat, i sin egenskab af direktør i koncernen har medvirket til, at der ved omfattende og systematisk tilrettelagte dispositioner er begået skyldnersvig m.v. i betydeligt omfang som fastslået i den indankede dom.

Der afsiges dom efter stemmeflertallet.

Samtlige voterende finder, at straffen kan gøres betinget.

Særlig henset til forholdenes alder frifindes tiltalte for rettighedsfrakendelse i overensstemmelse med anklagemyndighedens påstand herom.

Anklagemyndighedens konfiskationspåstand omfatter anvisningsprovisioner til et beløb af 280.706 kr. og løn med 125.000 kr., i alt 405.706 kr. hvortil skal tillægges moms, hvorved påstanden i alt omfatter et beløb på 507.132,75 kr.

Tiltalte har bestridt, at et eventuelt konfiskationsbeløb skal være inklusiv moms, idet momsbeløbene for længe siden er afregnet til toldvæsenet.

Landsretten finder, at såvel anvisningsprovisionen som lønnen må anses som udbytte, jf. straffelovens § 75, stk. 1. Landsretten finder derimod ikke, at der kan ske konfiskation af den del af beløbene, som udgør moms.

Med hensyn til sagens omkostninger for begge retter forholdes som nedenfor bestemt.

T h i k e n d e s f o r r e t :

Tiltalte A straffes med fængsel i 1 år og 6 måneder.

Fuldbyrdelsen af straffen udsættes og bortfalder efter en prøvetid på 2 år på betingelse af, at tiltalte ikke begår strafbart forhold i prøvetiden.

Tiltalte frifindes for rettighedsfrakendelse.

Hos tiltalte konfiskeres 405.706 kr.

Statskassen betaler sagens omkostninger for landsretten. I sagsomkostninger for byretten skal tiltalte betale 500.000 kr."

- oo0oo -

Landsrettens dom er på 3 sider. Ved domsforhandlingens begyndelse den 11/1 2002 forelå der en skriftlig anmodning fra en journalist ved et af de små blade (af en anden støbning end nærværende udgivelse). Journalisten ville have navneforbuddet for A ophævet. Journalisten gav ikke selv møde, men landsretten traf mod anklagemyndighedens og forsvarerens afvisningspåstand afgørelse ved kendelse om, at spørgsmålet om ophævelse af navneforbuddet skulle behandles, idet retsplejeloven ikke stiller krav om, at den, der begærer et navneforbud ophævet, skal give møde. Efter at A havde haft lejlighed til at udtale sig, afsagde landsretten sålydende kendelse:

"Det omtvistede navneforbud er nedlagt den 1. marts 1995, og tiltalte A's ankesag, der vedrører forhold begået i 1993, står foran en snarlig afslutning efter en langvarig udsættelse, der ikke skyldes tiltalte A's forhold. Tiltalte A er advokat, og en ophævelse af navneforbudet må antages at have en sådan betydelig negativ indflydelse på hans erhvervssituation, at det vil udsætte tiltalte A for en unødvendig krænkelse, jf. retsplejelovens § 31, stk. 1, nr. 2. Landsretten finder ikke, at hensynet til lovovertrædelsens grovhed og samfundsmæssige betydning, jf. § 31, stk. 3, kan føre til et andet resultat. Det bemærkes herved, at tiltalte A har en mindre betydelig rolle i det samlede sagskompleks, samt at anklagemyndigheden har oplyst, at man under ankesagen agter at påstå frifindelse for den i byretten nedlagte påstand om, at tiltalte A frakendes retten til at udøve advokatvirksomhed."

Landsforeningens Meddelelse 46/2002

Menneskerettigheder - Beskyttelse af retten til livet - Undersøgelse for lukkede døre - Erstatning - Engelsk sag

Den europæiske menneskerettighedskonvention, artikel 2 og 13

England er naturligvis England, men også i Danmark kunne det forekomme, at man satte sindssyge i almindeligt varetægtsfængsel. I nærværende sag satte man tilmed to sindssyge i samme celle, hvis ringeklokke var konstateret defekt. Den påregnelige følge var den enes død. Den efterfølgende undersøgelse af dødsfaldet foregik for lukkede døre, uden at afdødes forældre fik mulighed for at overvære retsmøderne og under omstændigheder, hvor det ikke var muligt at afhøre fængselsbetjente med vidnepligt.

Menneskerettighedsdomstolen fandt, at der forelå en krænkelse af artikel 2, og at den efterfølgende undersøgelse led af mangler, ligesom den ikke gav afdødes forældre mulighed for at søge erstatning, hvilket var en krænkelse af artikel 13. Forældrene til afdøde tillagt torterstatning på 20.000 £, og der tillagdes delvise sagsomkostninger med 20.000 £.

Paul og Aúdrey Edwards mod Storbritannien app. 46477/99, 14/3 2002

1. Sagens faktum

Christopher Edwards på 30 år var 3 år tidligere blevet diagnosticeret som formentlig lidende af skizofreni og blev den 27/11 1994 anholdt efter at have antastet unge kvinder på gaden og kommet med obskøne bemærkninger. På politistationen overfaldt han en kvindelig betjent, men en socialrådgiver besluttede efter telefonisk samråd

med en psykiater, at der vel var tegn på en mulig skizofreni i udbrud, men at det var forsvarligt ikke omgående at skaffe lægebistand, og at han kunne tilbageholdes på politistationen. Lægeundersøgelse kunne finde sted forud for domsafsigelsen. Man undlod at udfylde en formular om, at han kunne være til fare for sine omgivelser, selv om politiets sagsbehandler var af den opfattelse, at Edwards kunne være til fare for kvinder, hvis han ikke kom under behandling.

Den følgende dag blev han bragt for retten. Umiddelbart efter at håndjernene blev fjernet, overfaldt han en kvindelig fængselsbetjent og råbte: "Jeg vil have en kvinde", da han blev anbragt i en celle. Den beskikkede forsvarer, der af forældrene var orienteret om sønnens diagnose, søgte forgæves at komme i kontakt med klienten i cellen og underrettede retten om problemet.

Anklageren vidste fra politiet, at man vurderede ham til fare for kvinder, hvilket hun også underrettede retten om. Men da Edwards ikke var blevet undersøgt af en læge, kunne han ikke indlægges på et psykiatrisk hospital efter strafferetsplejebestemmelserne. Ingen overvejede, om han efter psykiatrilovgivningen kunne tilbageholdes med henblik på undersøgelse på hospital.

Edwards blev varetægtsfængslet i 3 dage. Forældrene satte sig i forbindelse med fængslet, hvor en socialrådgiver noterede ned, at han var sindslidende og nægtede at tage den ordinerede medicin.

Også fra fængselsfunktionærer, der havde været i retten, var fængslet orienteret om, at der ville ankomme en fange, der havde overfaldet en kvindelig fængselsbetjent, ligesom politiet underrettede fængslet om overvejelserne om hospitalsanbringelse.

Desuagtet blev Edwards anbragt ikke i fængslets hospital, men i en almindelig fængselsafdeling, fordi han virkede normal under modtagesamtalen. Der var ingen læge til stede i fængslet på det pågældende tidspunkt.

Den 26/11 1994 var en anden indsat, Linford, blevet anholdt for overfald på en veninde og hendes nabo. Også her havde man på politistationen mistanke om, at han var sindslidende. Han blev lægeundersøgt af en psykiater, der efter telefonisk samråd med en hospitalspsykiater besluttede, at hospitalsindlæggelse ikke var påkrævet, og at han kunne varetægtsfængsles. Man gik ud fra, at hans afvigende adfærd skyldtes alkoholmisbrug, amfetaminabstinenser og et forsøg på at manipulere myndighederne.

Linford udviste samme og den følgende dag afvigende adfærd og var voldelig mod politifolk. Også han blev varetægtsfængslet den 28/11 1994, uden at man udfyldte formularen om, at han kunne være til fare for sine omgivelser, og blev modtaget af

det samme personale i fængslet, der visiterede ham til en almindelig celle. Den pågældende var ikke orienteret om Linfords tidligere domme, der ville have afsløret en hospitalsindlæggelse i 1988. Først blev han anbragt i enecelle, men på grund af pladsmangel blev han flyttet over i Edwards celle.

Samme aften ringede det fra cellen. Den tilkaldte fængselsfunktionær slukkede efter de indsattes anmodning lyset, der kun kunne slukkes udefra. Han konstaterede, at ringeklokken var defekt derved, at det grønne lys, der skulle forblive tændt uden for døren, når knappen blev trykket ind, var slukket, men han gjorde ikke noget ved det.

Samme nat ringede en klokke, men da den vagthavende betjent ikke inde på kontorets alarmpanel kunne se en lampe lyse, gik han op for at se efter på andre etager. Senere hørte han vedholdende hamren på en celledør og fandt det grønne lys uden for Edwards celle tændt, og gennem glughullet så han Linford med en blodig plastikgaffel. Da fængselsfunktionærer i beskyttelsestøj åbnede celledøren 5 minutter senere, lå Edwards sparket ihjel, og Linford talte om onde ånder. Den følgende dag blev han indlagt på et psykiatrisk hospital og blev fem måneder senere under en tilståelsessag idømt en anbringelsesdom som følge af paranoid skizofreni.

Et retligt ligsyn vedr. Edwards blev påbegyndt, men udsat på afgørelse af straffesagen mod Linford. Da afgørelsen forelå, sluttede ligsynsdommeren sagen uden yderligere undersøgelse.

I oktober 1995 meddelte politiet forældrene til Edwards, at der ikke var grundlag for at rejse tiltale for uagtsomt manddrab mod andre implicerede i sagen. I mellemtiden var det besluttet at foretage en undersøgelse om, hvorvidt der havde været svigt hos sundheds- og socialmyndighederne, politiet eller fængslet.

I februar 1996 fik forældrene at vide af deres advokat, at de kunne få dækket begravelsesomkostningerne, men at det henset til sagsomkostningerne ikke kunne tilrådes at sagsøge myndighederne om torterstatning. I april 1996 fik de fra Erstatningsnævnet tillagt begravelsesomkostninger, men der blev givet afslag på torterstatning.

I maj 1996 påbegyndtes undersøgelsen af mulige svigt, og ledet af en dommer blev der under deltagelse af retslæger, socialfolk, politifolk og fængselsledere gennemført afhøringer af 150 vidner over 56 retsdage i en periode på 10 måneder. Det foregik for lukkede døre og uden vidnetvang. To fængselsfunktionærer nægtede derfor at vidne, hvilket undersøgelseskommissionen senere noterede var beklageligt, da én af dem havde passeret cellen kort før Edwards død.

Udkast til kommissionens konklusion blev sendt til høring hos de involverede myndigheder og blev offentliggjort i juni 1998. Edwards og Linford skulle ikke have været anbragt i et fængsel og slet ikke i samme celle. Det var en systemfejl i det regelsæt, der beskytter sårbare indsatte. Årsagen var bl.a. manglende journalisering, kommunikation og samarbejde mellem myndighederne, og en række faresignaler var overset.

Det var en fejl, at man ikke havde overvejet tilbageholdelse efter psykiatriloven, at Edwards ikke var blevet lægeundersøgt, at man ikke havde udfyldt formularen om at være til fare, at man ikke underrettede fængslet om Edwards mulige sindslidelse eller søgte oplyst mere om hans forhistorie, at der ikke var en læge til stede i fængslet ved modtagelsen, og at den fængselsfunktionær, der modtog Edwards, ikke havde modtaget fornøden uddannelse eller instruktion, men denne havde heller ikke direkte modtaget de formularer og oplysninger, der kunne have tændt advarselslamperne, således at Edwards var blevet overført til fængslets hospital fra starten.

Ringeapparatet i cellen fungerede ikke. Det måtte være aktiveret 17 minutter før Linford hamrede på døren. Det kunne deaktiveres ved at sætte en tændstik bag den knap, der nulstillede alarmerne, og man kunne ikke afvise, at enten en indsat eller en fængselsfunktionær havde pillet ved systemet for at få en "rolig nat". Da man konstaterede defekten ved lampen, burde de indsatte være flyttet til en anden celle.

Linford havde en fortid med voldelig adfærd og overfald, herunder en tidligere sag med vold mod en medindsat. Han havde været indlagt i 1988 og diagnosticeret som lidende af skizofreni. Månedene forinden drabet havde politiet og hans praktiserende læge ved en konference givet udtryk for, at der bestod en risiko for kvalificeret vold eller drab. Men man gik ikke videre med en egentlig risikobedømmelse. En psykiater fandt ikke, at han var til fare for sine omgivelser, og man ville i stedet gøre et sidste forsøg på at overtale ham til at tage sin depotmedicin, før man skred til tilbageholdelse efter psykiatriloven. Den 7/11 1994 fik psykiateren at vide, at Linford nægtede at indtage depotmedicinen.

Da han blev anholdt (den 26/11), gjorde man intet forsøg på at få fat i hans journaler. Den psykiater, man rådførte sig med, kendte intet til de ovenstående behandlingsplaner. Selv om Linford overfaldt to politifolk, udfyldte man ingen formular om hans farlighed, da man ikke kendte til formularens eksistens.

Uagtet at både politi, anklagemyndighed og retten var klar over, at Linford blev betegnet som farlig, fik fængslet ikke besked herom. Fængselsfunktionæren fik kun at vide, at Linford havde været "besværlig". Var de øvrige oplysninger medfulgt, kunne

der have været anledning til at visitere ham til fængslets hospital, selv om han ikke frembød påfaldende adfærd ved modtagelsen i fængslet.

Da rapporten fremkom, rådførte klagerne sig med deres advokat om, hvorvidt der var mulighed for at søge erstatning, men fik at vide, at der civilretligt ikke var noget at gøre, da undersøgelsen ikke havde taget stilling til, hvor lang tid der gik fra overfaldet til deres søns død, hvilket ville være afgørende for, om de kunne få godtgørelse for lidelse og tort (jfr. nedenfor under pkt. 2. National ret).

Anklagemyndigheden fastholdt, at der ikke var grundlag for at rejse sigtelse mod nogen for grov forsømmelse.

I december 2000 svarede Politiklagenævnet klagerne og gav dem medhold i en række punkter, bl.a. at det var en fejl, at man havde undladt at tilkalde en læge til politistationen i forbindelse med Edwards' anholdelse, og at man havde undladt at udfylde fareformularen. Det var også en fejl, at man havde forsømt at undersøge ringesystemet i cellen under efterforskningen af dødsfaldet eller prøvet at holde styr på, hvilke indsatte der var i cellerne på etagen eller afhøre den fængselsfunktionær, der havde visiteret begge de sindssyge til en almindelig celleafdeling, samt de øvrige fængselsfolk, lægen og socialrådgiveren med henblik på at få fastslået eventuelle forsømmelser.

2. National ret

Normalt er det kun dem, der forsørges af afdøde, der kan anlægge erstatningssag. Dog kan forældre til børn under 18 år få godtgørelse op til 7.500 £ for sorg ved at miste et barn, ligesom begravelsesomkostninger kan refunderes.

Arvingen kan indtræde i krav, som den afdøde kunne gøre gældende, herunder for svie og smerte. Men hvis døden er øjeblikkelig, eller det ikke kan godtgøres, at der er svie og smerte, er det ikke muligt at søge andet dækket end begravelsesomkostninger.

I 2 sager efter inkorporeringen af Menneskerettighedskonventionen i 1998 har de nationale domstole kritiseret undersøgelser for lukkede døre af dødsfald i fængsler. En med mistanke om manglende behandling af astma, en med drab begået af en medindsat.

3. Regelgrundlaget

I artikel 2, stk. 1, hedder det:

"Ethvert menneskes ret til livet skal beskyttes ..."

Klagerne gjorde gældende, at myndighederne undlod at beskytte deres søns liv og var ansvarlige for hans død. De gjorde endvidere gældende, at den efterfølgende undersøgelse var utilstrækkelig og ikke opfyldte de procedurekrav, som må stilles efter artikel 2 i konventionen.

(Parternes anbringender springes over i referatet, også en del af rettens præmisser)

4. Uddrag af domstolens præmisser

Domstolen har i tidligere afgørelser fastslået, at varetægtsfængslede personer er i en sårbar position, og at myndighederne er forpligtet til at beskytte dem.

Allerede i myndighedernes efterfølgende undersøgelse var det fastslået, at enhver indsat, der delte celle med Linford den pågældende nat, var i fare for sit liv, derfor var det efter domstolens opfattelse afgørende, om fængselsmyndighederne vidste eller burde kende til hans ekstreme farlighed på det tidspunkt, han blev anbragt i samme celle som Edwards.

Domstolen opregner i det følgende, hvad myndighederne vidste om ham på forhånd (jfr. ovenfor om sagens fakta), og hvorledes han opførte sig på stationen. Da han ankom til fængslet efter retsmødet, bar han synlige tegn på skade, og fængselsfunktionæren vidste, at han havde været "besværlig", men fik hverken oplysninger om hans forstraffe, tidligere indlæggelser eller øvrige sygehistorie.

Men der forelå hos myndighederne oplysninger om, at hans adfærd gav mulighed for en tvangstilbageholdelse, og at han udgjorde en nærliggende og alvorlig fare for andre. Disse oplysninger burde være videregivet til fængselsmyndighederne - i særdeleshed de, der skulle tage stilling til, om han skulle anbringes i fængselshospitalet.

Der var en række forsømmelser i forbindelse med viderebringelse af oplysningerne. Dette kombineret med den korte og overfladiske undersøgelse ved modtagelsen, udført af en fængselsfunktionær, som ikke havde modtaget tilstrækkelig træning, og som handlede uden at kunne rådføre sig med en fængselslæge i tilfælde af tvivl.

Der var også en række yderligere fejl i forbindelse med måden, Edwards blev behandlet på fra anholdelsen og frem til anbringelsen sammen med Linford, i særdeleshed at han ikke blev lægeundersøgt på politistationen, at fareformularen ikke blev udfyldt, og at oplysningerne om hans situation fra forældrene, retten og politiet ikke blev viderebragt.

Skønt det indlysende havde været hensigtsmæssigt, at Edwards blev anbragt i et hospital, blev han i stedet sat sammen med en farlig, uligevægtig medindsat, hvilket var den afgørende fejl. Selv om domstolen også misbilligede det oplyste om den defekte ringeknap, som skulle have været en sikkerhedsforanstaltning, konkluderede domstolen på baggrund af de oplysninger, der var tilgængelig for myndighederne, at Linford aldrig skulle have været placeret i Edwards celle.

Myndighedernes fejl i forbindelse med at sende oplysningerne videre til fængslet og den mangelfulde visitation ved ankomsten hertil, udgjorde en krænkelse af statens forpligtelse til at beskytte Edwards' liv. Derfor forelå en krænkelse af artikel 2.

5. Den nationale undersøgelse

Domstolen fastslår efter gennemgang af fortilfælde, at der var en forpligtelse til at undersøge omstændighederne i forbindelse med Edwards' død i og med, at han som varetægtsfange var i myndighedernes varetægt og døde som følge af et voldeligt overfald fra en medindsat.

Det var i denne forbindelse uden betydning, hvorvidt myndighedspersoner var involveret i begivenheden som følge af forsømmelse.

Det ville ikke have været tilstrækkeligt med et civilt søgsmål, hvis denne mulighed havde foreligget for Edwards' forældre.

Der blev ikke afholdt legalt ligsyn, og Linford blev dømt under en tilståelsessag. Selv om den senere undersøgelseskommission afhørte et stort antal vidner og producerede en rapport på 388 sider og kom med talrige påvisninger af fejl og henstillinger, fandt domstolen blandt den række af kritikpunkter, der blev fremført af klagerne, at det svækkede kommissionens effektivitet, at man ikke kunne anvende vidnetvang mod personer, der enten var øjenvidner eller måtte ligge inde med afgørende viden. Det vanskeliggjorde muligheden for at fastslå de nærmere omstændigheder ved dødsfaldet - et af de formål, som artikel 2 regulerer.

Kommissionen arbejdede for lukkede døre, der blev ikke givet nogen begrundelse herfor. Forældrene kunne kun få lov til at være til stede, da de selv afgav forklaring. De fik ikke beskikket advokat, og kunne ikke selv stille spørgsmål til vidnerne, hverken gennem deres egen advokat eller kommissionens udspørgere. De måtte vente, indtil den endelige konklusion forelå, før de fik at vide, hvad der egentlig var foregået.

Henset til deres nære og personlige interesse finder domstolen, at de ikke fik lov til at varetage deres interesser i fornødent omfang.

Den manglende mulighed for vidnetvang og den lukkede behandling af undersøgelsen opfyldte ikke betingelserne i artikel 2 om at foretage effektiv undersøgelse af Edwards' dødsfald. Der forelå således en krænkelse af artikel 2 på disse punkter.

6. Oprejsning

Artikel 13 fastsætter:

"Enhver, hvis rettigheder og friheder efter denne konvention er blevet krænket, skal have adgang til effektive retsmidler herimod, uanset om krænkelsen er begået af personer, der handler i embeds medfør."

Også her gennemgår domstolen en række tidligere sager og fastslår, at myndighederne ikke gav klagerne mulighed for at få erstatning ved en uafhængig offentlig og effektiv behandling. Den nationale behandling led af proceduremangler, selv om den på mange punkter var grundig og nyttig. Der forelå således en krænkelse af artikel 13.

7. Erstatning

Klagerne krævede godtgørelse for den angst, frygt, smerte og tort, som deres søn var udsat for inden sin død, deres egen angst, bekymring og sorg ved tabet af deres søn og den belastning og deraf følgende helbredsforringelse, som særligt den kvindelige klager havde været udsat for. De præciserede ikke beløbets størrelse. Regeringen havde ingen kommentarer hertil, og domstolen fandt, at beløbet passende kunne sættes til 20.000 £ med procesrente.

8. Sagsomkostninger

Regeringen havde derimod indvendinger mod klagerens sagsomkostninger på sammenlagt 33.000 £ + moms. Domstolen tillagde 20.000 £ + moms.

- 00000 -

Afgørelsen er enstemmig. Den engelske udskrift fylder 25 sider og findes på Internettet under www.echr.coe.int/.

I Danmark havde man i midten af 1980'erne en sag med en arrestant, der adskillige gange var straffet for vold, herunder en gang med døden til følge, der blev sat sam-

men med en anden arrestant i detentionen og sparkede denne ihjel, jfr. det korte referat i UfR 1986.717 H. Gerningsmanden blev dømt til forvaring.

Landsforeningens Meddelelse 47/2002

Langvarig sagsbehandling - Menneskerettigheder - Engelsk sag med komplicerede ankeforhold?

Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 6

Engelsk revisor H fik for forbrydelser i selskabsforhold dom til samfundstjeneste i byretten. Han ankede til frifindelse, anklagemyndigheden til skærpelse. Der var en lang død periode på 2 år, før appelsagen blev behandlet. Nu blev H idømt 20 måneders ubetinget fængsel. Varigheden af ventetid på dom i ankesagen udgjorde en krænkelse af artikel 6. Beskeden torterstatning.

Howarth mod Storbritannien, app. 38081/97, 21/9 2000

1. Sagens faktum

Howarth (H) klagede over, at der gik 2 år mellem byretsafgørelsen, som gav betinget straf, og ankeafgørelsen, som var ubetinget, og fandt, at det var en krænkelse af retten til afgørelse inden for rimelig tid, jfr. artikel 6.

Han var allerede i 1993 blevet sigtet for "market rigging", tyveri og bogføringsdelikter i forbindelse med overtagelse af et selskab, hvor H var revisor for det købende selskab.

Domsforhandlingen påbegyndtes i oktober 1994, og i februar 1995 blev H idømt samfundstjeneste i 220 timer for medvirken til bedrageri og 4 forhold af tyveri.

H ankede dommen i marts 1995, og sagen blev af anklagemyndigheden sendt til appelretten i april 1995 med en kontraanke til skærpelse. H fik afslag på forsvarerbeskikkelse af økonomiske grunde og fremsendte via en privat antagen forsvarer sine ankegrunde samt svar på anklagemyndighedens anbringender i september 1995. Der blev givet anketilladelse i december 1995. Der blev på ny givet afslag på forsvarerbeskikkelse i marts 1996.

Efter at der var udarbejdet ekstrakt i oktober 1996, var sagen klar til berømmelse i januar 1997.

Bevisanken blev afvist af appelretten i marts 1997, og den følgende dag tog retten stilling til anklagemyndighedens kontraanke til skærpeelse.

Appelretten fandt, at byretten havde været alt for mild. Selv om sagsforløbet havde været langvarigt, skyldtes det fortrinsvis, at to af de domfældte havde, hvilket var deres ret, anket domsfældelsen.

Men sagen, der drejede sig om ulovligt at påvirke aktiekurser, var en alvorlig sag, og derfor ikke egnet til at blive afgjort med samfundstjeneste. H blev derfor idømt 20 måneders fængsel samt rettighedsfrakendelse i selskabsforhold i 5 år som den, der var næstkommanderende. Hovedmanden fik 2 års fængsel.

H havde allerede udført samfundstjenesten, da ankedommen faldt.

2. Uddrag af domstolens præmisser

Menneskerettighedsdomstolen fandt, at fristen måtte regnes fra marts 1993, hvor H første gang blev afhørt af bedrageriafdelingen. Den sluttede i marts 1997, da anklagemyndighedens udmålingsanke blev afgjort. Lidt over 4 år. Af særlig interesse var den tid, der gik mellem byrettens dom i marts 1995 og til ankedommen i marts 1997.

Det var iflg. regeringen en vanskelig sag, der i byretten havde været 63 dage og med en retsbog på 500 sider. Sagen hang sammen med de medtiltaltes sager, i særdeleshed hovedmandens.

Bevisanken måtte afgøres, før anklagemyndighedens udmålingsanke kunne behandles.

Appelretten havde taget hensyn til tidsforløbet, også at H allerede havde udført samfundstjenesten.

H fandt ikke, at sagen var så vanskelig. Alle udskrifter lå klar, da han ankede, og ankegrundene var de samme, som blev fremført i 1. instans, bortset fra den supplerende kritik af retsformandens retsbelæring.

Menneskerettighedsdomstolen udtalte:

"B. Reasonableness of the length of the proceedings

1. According to the Court's case-law, the reasonableness of the length of proceedings must be assessed in the light of the particular circumstances of the case and having regard to the criteria laid down in the Court's case-law, in particular the complexity of the case and the conduct of the applicant and the authorities dealing with the case (see, among other authorities, the *Pélicier et Sassi v. France* judgment of 25 March 1999, [to be] published in *Reports of Judgments and Decisions* 1999, § 67).

2. As to the complexity of the case, the Court accepts that the combination of the applicant's appeal, the co-defendants' appeals and the Attorney General's reference rendered the proceedings more complex than they would otherwise have been. It also accepts the logic of dealing with the appeals before dealing with the reference, as, if the applicant's appeal had been successful, the reference would have become redundant. However, by the time the first instance proceedings had ended, the issues in the case had been aired at trial, and the transcripts were ready. Further, the Court of Appeal does not appear to have regarded the Attorney General's reference as giving rise to any particular difficulty as it dealt with the reference by way of a short judgment which left no room for any doubt whatever that the first instance sentence had been wrong.

3. As to the applicant's conduct, the Court finds no indication that the applicant was responsible for the time taken to deal with the appeal, and the Government do not suggest that he was.

4. As to the conduct of the authorities, the applicant's contention that he had performed his non-custodial sentence and was re-establishing himself in society is not strictly relevant to the Court's consideration of the reasonableness of the length of the proceedings. The Court does, however, note the applicant's submission that the case was the longest reference ever made where the original sentence was non-custodial. It also notes that 19 months elapsed between the lodging of the perfected grounds of appeal in September 1995 and the appeal itself, and that the appeal proceedings as a whole, from the applicant's notice of appeal until the reference was determined, lasted a little over two years.

5. The Court finds that no convincing reasons have been given which could justify the period of two years it took to deal with the appeal; in particular, apart from a refusal to reconsider the legal aid position, there was no judicial activity in the case from the grant of leave to appeal in December 1995 until the appeal was heard in March 1997.

6. Accordingly, in all the circumstances of the present case, the Court considers that the length of the proceedings fails to satisfy the "reasonable time" requirement. There has accordingly been a breach of Article 6 § 1.

II. ALLEGED VIOLATION OF ARTICLE 3 OF THE CONVENTION

7. The applicant also refers to Article 3 of the Convention. However, as already noted in the decision on admissibility, the instant case presents no indication of treatment attaining the "minimum level of severity" at which Article 3 becomes relevant. Accordingly there has been no breach of Article 3."

3. Erstatning

Retten imødekom ikke H's erstatningskrav på 467.605 £ i økonomisk tab og godtgørelse. Der var ikke tilstrækkelig årsagsforbindelse mellem krænkelsen og tabet. Snarere måtte tabet henføres til den ubetingede straf og rettighedsfrakendelsen.

H fik dog en tortgodtgørelse på 750 £ og dækket lidt under halvdelen af sine sagsomkostninger i forbindelse med sagen for Menneskerettighedsdomstolen.

En enkelt af 7 dommere dissenterede med hensyn til, om der forelå en overskridelse af "rimelig tid".

Landsforeningens Meddelelse 48/2002

Edition - Fremadrettet

Retsplejelovens § 804

I forbindelse med en narkosag begærede politiet edition med hensyn til bevægelser på en konto. Byretten imødekom begæringen for så vidt angik kontoudskrifter, som banken på daværende tidspunkt var i besiddelse af, men nægtede at pålægge banken at udlevere oplysninger om fremtidige bevægelser på kontoen.

Landsretten havde ikke tilsvarende betænkeligheder, men fandt, at der var hjemmel i retsplejelovens § 804 til også at få oplyst om bevægelser på kontoen, når bevægelserne blev foretaget, hvis der blev fastsat en tidsfrist for indgrebet.

Ø.L. 12. afd. kære nr. S-496-02, 25/2 2002

I forbindelse med en narkosag begærede politiet edition med hensyn til bevægelser på en konto i en bank. For så vidt angik det begærede pålæg om at udlevere oplysninger

om alle fremtidige bevægelser på kontoen, henviste anklageren til betænkning nr. 1223 om beslaglæggelse og edition under efterforskningen, side 33 - 34.

Den beskikkede advokat protesterede og anførte, for så vidt angik begæringen om udlevering af oplysninger om fremtidige bevægelser, at der ikke var tale om edition, og at der ikke i reglerne herom var hjemmel til at meddele et sådant pålæg.

Byretten imødekom begæringen, for så vidt angik de allerede foretagne bevægelser på kontoen. Derimod fandtes der ikke hjemmel til at pålægge banken at udlevere oplysninger om fremtidige bevægelser på kontoen.

Anklagemyndigheden påkærede den sidste del af kendelsen. Det fremgik af anklagemyndighedens editionsbegæring, at banken over for politiet havde udtalt, at banken ville udlevere det ønskede mod kendelse, herunder også fremtidige kontooplysninger, samt at man ikke ønskede at udtale sig yderligere i sagen.

I kæreskriftet blev bl.a. henvist til den ovenanførte betænkning og herudover anført:

"Da der er tale om en bestemt bankkonto tilhørende en identificeret person, som er mistænkt for overtrædelse af straffelovens § 191 og et begrænset tidsrum, findes bemærkningerne i ovennævnte betænkning at måtte medføre, at der er hjemmel i retsplejelovens § 804, stk. 1, til også at pålægge en bank at udlevere oplysninger om fremtidige bevægelser på en konto."

Statsadvokaten anførte, at formålet med hurtig orientering var, at videooptagelse af den kunde, der indbetalte, derved kunne identificeres inden sletningen. Alternativet til den ønskede kendelse ville være en daglig editionsbegæring eller daglige ransagninger under henvisning til, at øjemedet ellers ville forspildes.

Statsadvokaten fortsatte:

"Fremadrettet tvangsindgreb er ikke ukendt i strafferetsplejen, jfr. § 780 om aflytning og som nævnt i kæreskriftet har antagelsen været, at fremtidig edition er mulig."

Landsretten bemærkede:

"Landsretten finder, at der er hjemmel i retsplejelovens § 804 til også at få oplyst om bevægelser på kontoen, når de foretages, hvis der fastsættes en tidsfrist for indgrebet.

Af de af anklagemyndigheden anførte grunde tages begæringen til følge."

Fristen blev foreløbig sat indtil den 4/3 2002.

Landsforeningens Meddelelse 49/2002

Straffuldbyrdelsesloven - Prøveløsladelse

Straffuldbyrdelseslovens § 112

I Lf.Medd. 44/2002 er bragt henvisning til en række sager anlagt ved Glostrup Kriminalret. Her kommer nogle yderligere afgørelser.

1) Afslag på prøveløsladelse. Byretten lagde vægt på en anke, der var afsagt efter Direktoratets afgørelse. Landsretten tiltrådte derimod Direktoratets skøn på afgørelsestidspunktet af risikoen for, at S efter prøveløsladelsen ville begå ny kriminalitet.

V.L. 11. afd. kære B-2841-01, 12/2 2002

S, der afsonede to domme på henholdsvis 4 og 6 måneders fængsel, havde afsonet 2/3 af straffen den 24/9 2001, men modtog den 18/9 afslag på prøveløsladelse.

Han nedlagde under sagen principalt påstand om, at han burde være prøveløsladt den 24/9 2001, subsidiært at han blev løsladt "med virkning fra dags dato". Direktoratet påstod stadfæstelse. Resten er citat af byrettens kendelse.

"Efter straffuldbyrdelseslovens § 112, nr. 6, skal retten tage stilling til, om afslaget var berettiget. Retten finder således ikke at have adgang til også at prøve om betingelserne for prøveløsladelse efterfølgende kan være indtrådt.

På tidspunktet for afslaget havde klageren en verserende anke af en byretsdom af 23. januar 2001, hvor han var idømt fængsel i 2 år, og sagen var berammet til behandling i landsretten en måned efter det beregnede prøveløsladelsestidspunkt. Under disse omstændigheder har der været en ret nærliggende risiko for, at klageren forholdsvis kort tid efter en prøveløsladelse skulle påbegynde afsoning af en længerevarende fængselsstraf, og herefter finder retten, at en prøveløsladelse ville have været uden egentligt formål med hensyn til resocialisering og også utilrådelig jf. straffelovens § 38, stk. 5, hvorfor

B E S T E M M E S:

Afgørelsen af 18. september 2001 fra Justitsministeriet, Direktoratet for Kriminalforsorgen, stadfæstes.

Sagens omkostninger ophæves."

S kærede, Direktoratet påstod stadfæstelse.

Landsretten bemærkede bl.a., at straffen af fængsel i 4 måneder omfattede forhold begået i prøvetiden fra en tidligere dom med reststraf på 122 dage.

Dommen på 6 måneder var en tillægsstraf og angik overtrædelse af straffelovens § 261, stk. 1, frihedsberøvelse.

Den uafsonede dom på 2 års fængsel var blevet stadfæstet af landsretten den 25/10 2001 og omfattede ligeledes forhold begået i prøvetiden fra tidligere domme.

I et processkrift anførte Kriminalforsorgen bl.a., at der ikke var grundlag for at tilsidesætte Direktoratets vurdering af, at prøveløsladelse af S var utilrådelig. Der var herved lagt vægt på den tidligere kriminalitet, herunder at en del af de strafbare forhold var begået i prøvetiden efter en prøveløsladelse i august 1998 og på S's hurtige recidiv, samt at løsladelsessituationen var meget negativ, henset til den uafsonede dom.

S's advokat anførte bl.a., at forholdene burde være bedømt pr. 18/9 2001 (hvor Direktoratet traf afgørelse, men hvor ankesagen vedr. de 2 år ikke var afgjort, ER).

Landsrettens begrundelse og resultat:

"Det tiltrædes, at genstanden for domstolsprøvelsen er indkæredes afgørelse af 18. september 2001, jf. straffuldbyrdslovens § 112, nr. 6.

Det fremgår af afgørelsen af 18. september 2001, at indkærede har lagt vægt på risikoen for, at kærede efter prøveløsladelse ville begå ny kriminalitet. Indkærede har herefter anset prøveløsladelse for utilrådelig.

Der er ikke grundlag for at tilsidesætte denne vurdering, og landsretten stadfæster derfor kendelsen.

T h i b e s t e m m e s:

Byrettens kendelse stadfæstes.

Kæremålets omkostninger ophæves."

2) *Afslag på prøveløsladelse. S, der tidligere var straffet bl.a. 7 gange for spirituskørsel og under afsoning gentagne gange overtrådte alkoholforbuddet i forbindelse med udgange, nægtet prøveløsladelse, da det ville være en yderst vanskelig eller umulig opgave at have ham i tilsyn, da han ikke var motiveret for behandling, og der var risiko for recidiv. Retten tiltrådte denne vurdering.*

Retten i Holbæk, 1. 00878/01, 8/1 2002

Kendelsen er på 10 sider og refereres kun i stærkt sammentrængt uddrag.

S afsonede to domme for spirituskørsel og kørsel i frakendelsestiden på henholdsvis 6 og 4 måneder. Hertil kom en dom på 7 måneder for de samme bestemmelser samt brugstyveri. Det fremgik af den seneste dom, at S tidligere var straffet 7 gange for spirituskørsel og 11 gange for kørsel i frakendelsestiden.

Under afsoningen havde han gentagne gange overtrådt alkoholvilkår i forbindelse med udgange. En gang var han blevet indsat i detentionen for vilkårsovertrædelse og husspektakler, andre gange var han kommet tilbage med promiller på 0,55 og 1,55.

Han havde afsonet 2/3 af straffene den 16/10 2001, men forinden havde fængslet og Direktoratet for Kriminalforsorgen nægtet prøveløsladelse. Til grund herfor var bl.a. en høring af den lokale kriminalforsorgsafdeling, der svarede, at det ville være en yderst vanskelig eller umulig opgave at fastholde S i behandling mod alkoholmisbrug, idet han ikke fandtes motiveret for behandling.

Ved afgørelsen blev det tillige bl.a. tillagt vægt, at der havde været hurtigt og tæt recidiv af ligartet kriminalitet efter seneste løsladelse.

Såvel nuværende som tidligere kriminalitet var begået under indflydelse af alkohol.

Under direktoratets behandling af sagen var det bl.a. oplyst, at han senest havde været prøveløsladt i august 1999, og at han atter overtrådte færdselsloven mindre end 2 uger efter løsladelsen.

Krim indtrådte i sagen og korresponderede med Direktoratet, der traf afgørelse den 15/10 2001, hvor man tiltrådte fængslets indstilling. Sagen blev herefter indbragt for retten med påstand om, at S blev prøveløsladt den 16/10 2001 eller på en anden dato efter rettens skøn.

Skriftvekslingen mellem parterne er udeladt, men S gjorde gældende, at det ikke af afgørelsen udtrykkeligt fremgik, at der var væsentlig risiko for ny kriminalitet. Direktoratet fandt, at betingelserne for at prøveløslade ikke var opfyldt, og var uenig i, at retten kunne fastsætte en ny prøveløsladelsesdato. Retten kunne alene tage stilling til, om afslaget på prøveløsladelse var berettiget, men havde ikke adgang til at prøve, om betingelserne efterfølgende kunne være indtrådt. Direktoratet fandt ikke, at der var tale om bagatelagtig kriminalitet, når S i de seneste domme var idømt henholdsvis 6, 4 og 7 måneders fængsel.

Rettens bemærkninger:

"Retten finder ikke, at der efter udvekslingen af processkrifter er grundlag for at behandle sagen mundtligt.

Retten kan tiltræde, at de forhold, som Direktoratet for Kriminalforsorgen har lagt vægt på i sin afgørelse, må føre til, at det var utilrådeligt at prøveløslade klageren i oktober 2001.

Retten skal efter straffuldbyrdelseslovens § 112, stk. 6, alene tage stilling til den påklagede afgørelse om nægtelse af prøveløsladelse. Retten kan ikke træffe en ny afgørelse om prøveløsladelse på et andet (senere) tidspunkt.

Det bemærkes, at statsfængslet efter § 3 i bekendtgørelse nr. 391 af 17. maj 2001 om løsladelse af indsatte, der udstår fængselsstraf, skal tage spørgsmålet om prøveløsladelse op til fornyet overvejelse, hvis det på et senere tidspunkt må antages, at betingelserne for prøveløsladelse er til stede, og at statsfængslet efter samme bekendtgørelses § 4, stk. 1, nr. 1, skal tage spørgsmålet om prøveløsladelse op til fornyet overvejelse, når klageren efter en nægtelse har udstået yderligere 3 måneder af straffen.

Derfor bestemmes

Den af Direktoratet for Kriminalforsorgen den 15. oktober 2001 truffne afgørelse om at nægte S løsladelse på prøve stadfæstes."

Salæret til den beskikkede advokat blev afholdt af statskassen.

3) Afslag på prøveløsladelse. Udeblev fra afsoning, bortgik under samme og udeblev også i forbindelse med en udgang. Efter det oplyste begik S under udgangen ny kriminalitet.

Kriminalretten i Hjørring, nr. SS 1011/01, 19/3 2002

S fik afslag på prøveløsladelse den 13/8 2001 i forbindelse med afsoning af en dom for voldtægt. Han var tilsagt til at møde til afsoning den 26. januar 2000, men udeblev, og herefter blev han anholdt og indsat til afsoning den 12. oktober 2000. Han bortgik den 8. november 2000 fra fængslet, og blev den 21. januar 2001 indsat til fortsat afsoning. Den 10. april 2001 var han bevilget udgang fra fængslet, men kom ikke tilbage, og han blev den 2. maj 2001 anholdt og indsat til fortsat afsoning. S havde herefter udstået 2/3 af straffen den 10. august 2001 og hele straffen den 24. november 2001.

Sagen blev behandlet mundtligt, og S forklarede bl.a., at han udeblev fra afsoning, da han havde problemer med at sidde inde. Under afsoningen var han blevet overfaldet af en medindsat, og fængslet havde overhørt hans anmodning om at blive flyttet, hvorfor han forlod stedet. Han kunne ikke forklare, hvorfor han senere udeblev efter en udgang til en begravelse.

Direktoratet gjorde gældende, at betingelserne for at prøveløslade ikke var opfyldt. S's bolig- og beskæftigelsesforhold var ikke gode på daværende tidspunkt. Det ovenfor beskrevne om afsoningsforløbet og det forhold, at han under udgangen havde begået ny kriminalitet, samt at han på afgørelsestidspunktet havde en ny verserende sag for ikke bagatelagtig kriminalitet, gjorde prøveløsladelse utilrådelig.

S's advokat gjorde bl.a. gældende, at S ikke tidligere havde været prøveløsladt, og at der i førstegangstilfælde almindeligt skete prøveløsladelse. Den verserende sag med ægtefællen burde lades ude af betragtning, da der ikke forelå erkendelse. Det uheldige afsoningsforløb skyldtes forskellige personlige og psykiske problemer, som Kriminalforsorgen ikke kunne hjælpe S med.

Retten udtalte:

"Navnlig under hensyn til sagsøgtes adfærd under den aktuelle afsoning, hvor sagsøgte efter det oplyste under udgang begik ny kriminalitet og herunder på afgørelsestidspunktet var sigtet for kriminalitet begået mod sin nuværende kæreste, og til, at der på afgørelsestidspunktet verserede en straffesag mod sagsøgte for ikke bagatelagtig kriminalitet, og i øvrigt af de i afgørelsen anførte grunde, tiltræder retten, at der på afgørelsestidspunktet forelå sådanne forhold hos sagsøgte, at løsladelse var utilrådelig, jf. straffelovens § 38, stk. 5.

Dette gælder uanset sagsøgtes forklaring på udeblivelserne under afsoningen og uanset, at de væsentlige forhold i den verserende straffesag mod sagsøgte ikke var erkendt eller pådømt på afgørelsestidspunktet.

Retten stadfæster derfor den indbragte afgørelse, jf. straffuldbyrdelseslovens § 112, stk. 1, nr. 6.

T h i b e s t e m m e s:

Afgørelsen af 13. august 2001 fra Justitsministeriet, Direktoratet for Kriminalforsorgen, stadfæstes."

Omkostningerne til den beskikkede advokat blev afholdt af statskassen.

Landsforeningens Meddelelse 50/2002

**Færdselsloven - Hastighed - Afstand til forankørende - Beviser - Pro-
vida-anlæg**

Færdselslovens § 15

T kørte på motorvej med hastighed omkring 120 km/t med en afstand af mellem 8,2 - 9,6 meter til forankørende personbil. Bøde, men ikke frakendelse, navnlig henset til, at forløbet foregik på motorvej over en kortere strækning.

Københavns Byrets 29. afd. nr. 15395/01, 14/12 2001

T var tiltalt for overtrædelse af færdselslovens § 15, stk. 3 og § 55 a, stk. 1, ved på motorvej at have undladt at afpasse afstanden til den forankørende, så der var fare for påkørsel, idet T med en hastighed på omkring 120 km/t over en strækning på 500 meter kørte med en afstand af mellem 8,2 og 9,6 meter til en forankørende personbil og herunder benyttede en håndholdt mobiltelefon under kørslen. Der var påstand om bødestraf og betinget frakendelse.

T erkendte at have benyttet håndholdt mobiltelefon, men nægtede sig i øvrigt skyldig.

Retten bemærkede:

"Efter vidnet politiassistent P's forklaring sammenholdt med den foreviste videooptagelse af tiltaltes kørsel og det af vidnet udarbejdede måleskema findes det bevist, at tiltalte over en strækning på 500 m og med en hastighed på omkring 120 km/t kørte med en afstand af mellem 8,2 meter og 9,6 meter fra en forankørende bil. Retten finder det på denne baggrund godtgjort, at tiltaltes kørsel har indebåret fare for påkørsel, hvis det forankørende køretøj standsede eller nedsatte hastigheden."

Straffen blev fastsat til en bøde på kr. 1.000, subsidiært fængsel i 6 dage.

Retten fortsatte:

"Efter en samlet vurdering af færdselssituationen, således som denne kan bedømmes ud fra de foreliggende oplysninger, herunder den foreviste videooptagelse, og navnlig henset til, at forløbet foregik på motorvej over en kortere strækning, finder retten ikke grundlag for at anse tiltaltes kørsel for at have indebåret en tilsidesættelse af væsentlige hensyn til færdselssikkerheden. Tiltalte frifindes derfor for påstanden om betinget frakendelse af førerretten."

- oo0oo -

Forsvareren tilføjer bl.a. under overskriften: Provida-anlæg.

"Forsvareren kan samtidig benytte lejligheden til at udtale, at det i princippet er en form for nemesis, idet klienten har været med til at udvikle det pågældende anlæg og installere det i politiets køretøjer."

Redaktøren henviser til artikel i Lf. Medd. 11/2001, pkt. 2 og diskussionen side 56 i artiklen.

Landsforeningens Meddelelse 51/2002

Færdselsloven - Generhvervelse af kørekort

Færdselslovens § 132

T var ved tre domme i henholdsvis 1987, 1988 og 1992 frakendt førerretten for bestandig. Hensynet til hans personlige, økonomiske og arbejdsmæssige forhold og den tid, der var forløbet, førte til, at førerretten blev gengivet.

Københavns Byrets 21. afd. nr. 2540/01, 23/2 2001

T på 42 år søgte om generhvervelse af kørekort, og sagen blev indbragt for retten med påstand fra anklagemyndigheden om, at førerretten ikke blev gengivet.

Under retsmødet forklarede T, at han tidligere havde et alkoholmisbrug, men det havde han ikke længere efter den seneste dom, idet han blev klar over, at det ikke kunne fortsætte på den måde. Han havde nu et almindeligt forhold til spiritus, som han kun drak ved festlige lejligheder, f.eks. fødselsdage. Han havde tidligere arbejdet som chaufførmedhjælper og flyttemand, men de ville hellere have yngre folk. Han

var ufaglært og havde nu været arbejdsløs i 2 år. Han havde de sidste 2 år boet i en båd i (...X...) af økonomiske grunde. Han ville gerne have arbejde, og Arbejdsformidlingen havde i november 2000 udarbejdet en handlingsplan. Han havde fået tilbudt et kursus på (...Y...), idet hans mål var at kunne arbejde som chauffør.

T var frakendt førerretten senest:

1982, 10 år
1987, for bestandig
1988, for bestandig
1992, for bestandig.

Byretten bemærkede:

"Under hensyn til oplysningerne om domfældtes personlige, økonomiske og arbejdsmæssige forhold og den tid, der er forløbet, efter den seneste frakendelse af førerretten, finder retten efter omstændighederne, at der foreligger sådanne særlige omstændigheder, at førerretten nu kan gengives domfældte."

Landsforeningens Meddelelse 52/2002

Samfundstjeneste - Spritsag - Bopæl i udlandet

Straffelovens § 62 og færdselslovens § 53

T, bosat i Holland, havde kørt spritkørsel. Oprindelig var Kriminalforsorgen af den opfattelse, at personer med fast bopæl i udlandet ikke kunne idømmes samfundstjeneste, men ændrede opfattelse, således at der kunne afsiges sædvanlig dom på samfundstjeneste i 30 timer.

Retten i Aalborg 12. afd. SS 12.25031/2000, 5/2 2001

T på 25 år var tiltalt for spritkørsel med en promille på mindst 2,44. Han havde fast bopæl i Holland, og i første omgang meldte Kriminalforsorgen tilbage til anklagemyndigheden, at sagen havde været drøftet med Direktoratet, der oplyste, at man ikke kunne idømme samfundstjeneste til en person, der havde fast ophold i udlandet. Under et forberedende retsmøde blev sagen udsat til fornyet forelæggelse for Kriminalforsorgen med henblik på udarbejdelse af personundersøgelse.

Ved et senere retsmøde blev T nu idømt en betinget straf af hæfte i 14 dage med vilkår om samfundstjeneste i 30 timer samt en tillægsbøde på kr. 8.000 med forvandlingsstraf af hæfte i 10 dage samt sædvanlig frakendelse af kørekortet i 2½ år.

Straffuldbyrdelse - Enerumsanbringelse - Ombudsmanden

Straffuldbyrdelseslovens § 63

Langvarig enerumsanbringelse kan ikke indbringes for domstolene i medfør af straffuldbyrdelseslovens § 112, men klagemuligheden til Ombudsmanden foreligger fortsat. I den konkrete sag havde denne ikke mulighed for at udtale kritik af den materielle afgørelse, men påtalte, at statsfængslet ikke havde overholdt notatpligten, idet fængslets ugentlige notater ikke indeholdt nogen konkrete oplysninger om, hvilke overvejelser fængslet havde gjort sig. Ombudsmanden meddelte bl.a. Direktoratet, at han gik ud fra, at dette fortsat ville følge den indsatte situation, herunder til stadighed overveje mulighederne for lempelse af vilkårene for den indsatte strafudståelse.

Ombudsmanden j.nr. 2001-1520-625, 1/3 2002

Ombudsmanden har sin egen hjemmeside, www.ombudsmand.dk, hvor denne nye afgørelse kan findes. Ældre sager er ved at blive indlagt i Retsinformation, og kan der søges under Justitsministeriets ressort. Derfor refereres den 20-siders afgørelse ikke i detaljer, da redaktøren ikke skriver på linietakst.

Men den enerumsanbragte havde været udelukket fra fællesskab i næsten 3 år begrundet i flugtrisiko og begrundet i flere tidligere undvigelse fra andre fængsler.

Udover påtalen gengivet ovenfor, fandt Ombudsmanden det endvidere kritisabelt, at Direktoratet først på hans foranledning påtalte den manglende overholdelse af notatpligten over for statsfængslet.

Erstatning - Godtgørelse efter erstatningsansvarslovens § 26, stk. 2 - Ulovlig frihedsberøvelse

Erstatningsansvarslovens § 26, stk. 2

Tortgodtgørelse på 10.000 kr. som følge af ulovlig frihedsberøvelse på ca. 2½ time, hvorunder T flere gange truede K med at skyde hende, satte et oversavet jagtgevær flere steder mod hendes hoved og krop og udtalte, at han ville skyde hende inde i huset, da det ville svine for meget udenfor.

Retten i Brønderslev SS 22/99, 22/3 1999

T på 28 år var bl.a. tiltalt for trusler mod K. Ugen efter for husfredskrænkelser ved at være trængt ind i hendes bopæl og i forhold 3 straffelovens § 261, stk. 1 og § 266, ved i tiden fra kl. 09.30 til kl. 12.00 på bopælen under trussel med et oversavet jagtgevær at have berøvet K friheden, idet han flere gange truede med at skyde hende, satte det oversavede jagtgevær flere steder mod hendes hoved og krop og udtalte, at han ville skyde hende inde i hendes hus, da det ville svine for meget udenfor, at jagtgeværet var ladet, og at hvis han skød hende i hovedet, ville kroppen ryge med, da våbnet var meget kraftigt.

T var i et af de følgende forhold tiltalt for besiddelse af 152 g amfetamin til videre salg.

T nægtede sig - bortset fra et mindre færdselsforhold - skyldig.

Han havde en række tidligere afgørelser, dels efter færdselsloven, dels

1990 straffelovens § 244

1993 straffelovens § 244

1995 straffelovens § 244

1998 groft hærværk ved med et haglgevær at have affyret flere skud mod en personbil.

Retten fandt T skyldig mod hans benægtelse og fastsatte straffen til fængsel i 1 år og 6 måneder, idet der var taget hensyn til T's forstraffe og grovheden af især forhold 3.

K nedlagde påstand om godtgørelse på 15.000 kr. efter erstatningsansvarslovens § 26, stk. 1, subsidiært stk. 2.

Retten fastsatte beløbet til 10.000 kr.

Domspraksis og andre nyttige oplysninger – Internettet

På internetadressen www.domstol.dk kan man efterhånden finde flere oplysninger. I sidste hæfte af Meddelelser var under Medd. 44/2002 omtalt det gode initiativ fra Retten i Glostrup, men også Retten i Esbjerg er med på noderne. Som eksempel nedenstående referat:

Dom afsagt den 1. februar 2002.

Var det en rød eller blå bil.

Det blev afgørende i en sag, hvor en mand var tiltalt for - fra politistationen i Esbjerg - at have kørt en rød bil med hvinende dæk.

Da mandens bil var blå, blev han efter anklagerens påstand frifundet.

Vil man vide mere om sagen, kan man under den pågældende overskrift klikke sig ind på et nærmere referat af sagen. Retten i Ribe, Ringkøbing og Rønne har også oversigt over nylige interessante domme

"Af sandheds rod gror retfærds blomst på lovens grund". Vil man vide mere om Retten på Frederiksberg, herunder den bevaringsværdige retsbygning, finder man også på embedets hjemmeside nærmere oplysninger.

Hos Retten i Helsingør har man offentliggjort en liste over lokale advokater, og man kan klikke på advokaternes navne for at sende dem en e-mail. Der redegøres for offentlig retshjælp, fri proces og retshjælpsforsikring. Retten i Sønderborg har også en advokatfortegnelse, her dog uden e-mail.

Retten i Herning, Holsted og Store-Heddinge har både domspraksis og fortegnelse over advokater med e-mailadresse og hjemmesider fordelt efter de underliggende kommuner. I Hobro, Kolding, Korsør, Lemvig, Mariager, Næstved, Randers, Rødding, Skive, Tårnby og Ålborg oplyser man også om advokater, herunder hvem der er beneficerede, og hvem der er autoriserede bobestyrere. Retten i Rødovre har liste over de beneficerede advokater. En række af de ovenfor nævnte retskredse og andre mindre retskredse har retslistes.

Læseren kan selv klikke sig ind på informationsniveauet hos de største retskredse, København, Århus og Odense.